

Boekbespreking

Duyvendak, J.W., G. Engbersen,
M. Teeuwen, I. Verhoeven (red.)
Macht en verantwoordelijkheid.
Essays voor Kees Schuyt.

Amsterdam University Press, 2007, 443 pp.
ISBN 978 90 5356 982 5

De publicatie *Macht en verantwoordelijkheid* is duidelijk meer dan een wat obligeert liber amicorum. De thema's die Schuyt als socioloog bezighouden komen in de bundel systematisch aan de orde en zijn in duidelijke secties van drie tot zes auteurs ingedeeld. Schuyt heeft veel promovendi begeleid, zo blijkt uit een bijlage, maar dat zoveel van hen inmiddels zelf hoogleraar zijn, dat komt niet vaak voor. Misschien in de natuurkunde of sterrenkunde, maar binnen het recht of de sociologie? Wie de in dit boek opgenomen publicatielijst van Kees Schuyt bekijkt, raakt niet alleen onder de indruk van de hoeveelheid publicaties, maar nog meer van de veelzijdigheid van zijn onderwerpen en stijlen, uiteenlopend van dikke geleerde boeken tot zijn vele columns in *de Volkskrant*. Dat kunnen weinigen hem nazeggen. Hoe indrukwekkend de literatuurlijst ook is, één ding valt onmiddellijk op. Publicaties in het Engels zijn niet talrijk en ze zijn ook niet gepubliceerd in wat tegenwoordig door onze autoriteiten zo belangrijk wordt gevonden, namelijk Engelstalige peer reviewed tijdschriften. Het is een dilemma voor iedere Nederlandse socioloog die dicht bij zijn

eigen samenleving en het beleid wil blijven. En dat is uiteraard kenmerkend voor de pragmatische en beleidsgerichte sociologie in Nederland. Daar is niets mis mee, maar het heeft zijn prijs. Hoewel, lid zijn van de WRR en de Raad van State, dat is uiteraard niet gering binnen de Nederlandse verhoudingen. De socioloog die daarentegen vooral internationaal wil opereren, loopt het risico onzichtbaar te worden in het Nederlandse publieke debat. Dat is lastig want sociologie is niet een discipline als antropologie, psychologie of sterrenkunde en heeft geen vanzelfsprekend internationaal gehoor, tenzij men Bourdieu heet, behalve als het over vergelijkend onderzoek gaat. Het Engelstalige artikel van een Nederlandse astronoom daarentegen wordt door iedere vakgenoot waar ook ter wereld gelezen.

De thema's van de secties zijn achtereenvolgend: macht en verantwoordelijkheid, staat en ongelijkheid, professionaliteit en opvoeding, politiek en burgers, universiteit en intellectuelen, publieke sfeer en publieke moraal, en ten slotte rechterlijke macht en rechtshandhaving. Allemaal mooie titels en het maatschappelijk belang van deze thema's staat buiten kijf. Het bovengenoemde dilemma is echter ook terug te vinden in deze bundel. Verscheidene stukken gaan over Nederlandse beleidskwesties zonder poging tot vergelijking of generalisatie. Een enkele mij onbekende politicus schrijft zoals van een Nederlandse politicus is te verwachten. Maar er blijven nog genoeg stukken over die

breder of algemenere thema's aansnijden en de bundel zeer de moeite waard maken. Het heeft weinig zin om alle 33 opstellen afzonderlijk te bespreken. Zonder anderen tekort te willen doen, vielen mij enkele schrijvers speciaal op. Duyvendak met zijn verhelderende discussie over het begrip sociale uitsluiting, die voortbouwt op een door Schuyt voorgestelde ruime definitie: namelijk uitsluiting in de betekenis van er niet bij *mogen* horen, er niet bij *kunnen* horen en, ten slotte, er niet bij *willen* horen. Erg mooi vind ik ook

het stuk van Ido de Haan over De Gaulle in Bayeux 1944-1946. De encenering van charismatisch leiderschap, met een fraaie analyse van de encenering zelf. Andere onderzoekers, zoals Ramón Spaaij over voetbalhooligans, vatten hun recente bevindingen nog eens krachtig samen. Mijn eindoordeel is dat de publicatie een rijke en goed verzorgde bundel is geworden, die heel goed recht doet aan Schuyts eigen veelzijdige belangstelling.

H. Schijf